

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
від 27.08.2026 року

Здобувачка ступеня доктора філософії Варга Тетяна Михайлівна, 28.02.1987 р.н., громадянка України, освіта вища: у 2009 році закінчила Київський національний університет внутрішніх справ, за спеціальністю "Правознавство", у 2023 році здобула кваліфікацію "магістр". З 2005 року по теперішній час працює в правоохоронних органах. З 2021 року обіймає посаду начальника сектору ювенальної превенції Ужгородського районного управління поліції в Закарпатській області. Виконала акредитовану освітньо-наукову програму.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», Міністерства освіти і науки України від «25» червня 2026 року № 381/01-04, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Гомоная Василя Васильовича, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

Рецензентів – Белової Мирослави Володимирівни, доктора юридичних наук, професора, професорки кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

Васильчук Лариси Богданівни, кандидата юридичних наук, доцента, доцентки кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

Офіційних опонентів – Коропатніка Ігоря Михайловича, доктора юридичних наук, професора, начальника кафедри військового права факультету

міжнародних відносин та права Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Ортинської Наталії Володимирівни, доктора юридичних наук, професора, професорки кафедри теорії права та конституціоналізму Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»,

на засіданні від «27» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Варзі Тетяні Михайлівні на підставі публічного захисту дисертації: «Права людини в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», Міністерства освіти і науки України, Ужгород.

Науковий керівник – Бисага Юрій Юрійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, який є завершеною, самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, у якій здійснено комплексне дослідження конституційно-правових, міжнародно-правових та соціально-економічних аспектів забезпечення і захисту прав людини в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України. У роботі одержано нові, науково обґрунтовані та практично значущі результати, спрямовані на розвиток доктринальних засад захисту прав людини в умовах війни, визначення особливостей реалізації та допустимих меж обмеження конституційних прав і свобод у період дії воєнного стану, а також удосконалення національних і міжнародно-правових механізмів їх гарантування, захисту та відновлення. Вагоме значення мають обґрунтована автором теоретична модель права на мир і безпеку як інтегрального права, дослідження специфіки порушень

прав цивільного населення та дітей на тимчасово окупованих територіях, а також положення щодо правової кваліфікації культурного геноциду та екоциду як особливих форм посягання на фундаментальні цінності, права та інтереси людини й Українського народу. Наукову та практичну цінність становлять сформульовані у дисертації пропозиції щодо вдосконалення механізмів захисту соціально-економічних прав в умовах війни, забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, захисту культурної спадщини та довкілля, а також розвитку міжнародно-правових механізмів притягнення до відповідальності за злочин агресії, воєнні злочини, геноцид і злочини проти людяності. Дисертаційне дослідження відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами)).

Здобувачка має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України:

1. Варга Т.М. Дотримання принципу прав і свобод людини в діяльності Національної поліції. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Право»*. 2023. Вип. 77. Ч. 1. С. 85–89.

2. Варга Т.М. Порушення прав людини на доступ до культурної спадщини під час російської агресії проти України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 5. С. 104–108.

3. Варга Т.М. Дезінформація та пропаганда як інструменти ведення гібридної війни росії проти України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. С. 526–531.

4. Варга Т.М., Пирога І.С. Нормативно-правове регулювання захисту прав дітей на окупованих територіях України. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2024. № 2. С. 62–69.

5. Варга Т.М. Права дитини на свободу, особисту недоторканність та захист гідності в умовах війни. *Право.ua*. 2024. № 4. С. 28–35.

У дискусії взяли участь голова разової спеціалізованої вченої ради, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Ортинська Наталія Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професорка кафедри теорії права та конституціоналізму Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»: «Шановна Тетяно Михайлівно! У висновках дисертації Ви обґрунтовуєте необхідність формування ефективних міжнародно-правових механізмів відшкодування шкоди, завданої внаслідок збройної агресії. У цьому контексті хотілося б почути Вашу оцінку правової природи та потенціалу Міжнародного реєстру збитків для України як елементу майбутнього компенсаційного механізму. Яке місце, на Вашу думку, цей інструмент посідає в системі міжнародно-правового захисту та відновлення порушених прав постраждалих осіб?».

Коропатнік Ігор Михайлович, доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри військового права факультету міжнародних відносин та права Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка: «Шановна Тетяно Михайлівно! У підрозділі 2.3 дисертації значну увагу Ви приділяєте порушенням прав цивільного населення на тимчасово окупованих територіях. З огляду на особливу вразливість цієї категорії осіб та обмежені можливості реалізації правових гарантій в умовах окупації, хотілося б почути Вашу позицію, які механізми захисту прав цивільного населення на тимчасово окупованих територіях Ви вважаєте найбільш дієвими та яким чином може бути забезпечена їх ефективна реалізація в сучасних умовах?».

Бєлова Мирослава Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професорка кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»: «Шановна Тетяно Михайлівно! У підрозділі 1.2 дисертації Ви оперуєте поняттями «безпека», «право на безпеку» та «безпека людини», які є змістовно взаємопов'язаними, однак не тотожними.

У зв'язку з цим хотілося б почути Вашу авторську позицію щодо змісту цих категорій, їх співвідношення та місця «права на безпеку» в системі конституційних прав людини».

Васильчук Лариса Богданівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцентка кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»: «Шановна дисертантко! У підрозділі 1.1 дисертації «Конституційні принципи забезпечення прав і свобод людини в умовах збройного конфлікту» Ви оперуєте категоріями «правовий принцип», «принцип права», «принцип конституційного права» та «конституційний принцип». Водночас питання їх змістового розмежування та співвідношення залишається дискусійним, у зв'язку з цим хотілося б почути Вашу авторську позицію щодо співвідношення зазначених категорій та критеріїв їх розмежування».

Гомонай Василь Васильович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»: «Шановна Тетяно Михайлівно! У другому розділі дисертації Ви значну увагу приділяєте проблематиці екоциду в контексті наслідків збройної агресії російської федерації проти України. На рівні національного законодавства відповідальність за екоцид передбачена статтею 441 Кримінального кодексу України. Водночас його міжнародно-правова кваліфікація залишається дискусійною. Таким чином, хотілося б почути Вашу позицію, які міжнародно-правові механізми сьогодні можуть бути застосовані для притягнення держави-агресора до відповідальності за масштабну шкоду та якими механізмами вона може бути реалізована?».

Результати відкритого голосування:

«За» ____ 5 ____ членів ради,

«Проти» ____ 0 ____ членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Варзі Тетяні Михайлівні, ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Василь ГОМОНАЙ